

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Regvlæ Societatis Iesv

Angeli, Bernardo d'

Romæ, 1616

Epistola B. P. N. Ignatij de Obedientiæ virtute.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68329)

DE
O B E D I E N T I Æ
 V I R T V T E,

Epistola Beati Patris Nostri
 Ignatij .

IGNATIVS LOIOLA FRATRIBVS
*Societatis Iesu, qui sunt in Lusitania
 gratiam, & amorem Christi
 Domini sempiter-*
num.

I Agnam animi voluptatem
 capio, fratres in Christo ca-
 rissimi, cum affertur ad me,
 quam acri studio conatuq.
 ad summam virtutis, ad Di-
 uini obsequij perfectionem
 enitamini; beneficio illius, qui vos, vt ad hoc
 vitæ

vita institutum vocavit, sic in eodem pro sua clementia retinet, dirigitque ad beatum finem, ad quem, qui sunt ab ipso electi, perveniunt.

Lib. 35. Moral. c. 10.

2 Atque ego sane, cum vos omnibus donis ornamentisque spiritualibus perfectos, tum vero (quod alias ex me cognovistis) in primis Obedientiæ virtute præstantissimos esse cupio: idque non solum ob eximia quædam, ac singularia eius bona, quæ tot, tamque illustribus sacrarum literarum testimoniis, atque exemplis in testamento æque nouo ac veteri comprobantur; sed etiam quod (ut est apud sanctum Gregorium) Obedientia sola virtus est, quæ virtutes ceteras menti inserit, insertasque custodit. Hæc dum floruerit, florebit proculdubio reliquæ, edentque fructus, quales & ego in animis vestris exopto, & suo iure postulat is, qui humanum genus neglectæ Obedientiæ scelere afflictum ac perditum, salutari ipsemet Obedientia reparavit, Factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis.

Ad Philipp. 2

3 Ab alijs religiosis ordinibus facilius patiamur superari nos ieiunijs, vigilijs, & cetera victus, cultusque asperitate, quam suo quique ritu, ac disciplina sancte suscipiunt: vera quidem, ac perfecta Obedientia, abdicationeque voluntatis, atque iudicij maxime velim,

velim , fratres carissimi, esse conspicuos, quicunque in hac Societate Deo Domino nostro deferuiunt ; eiusdemque Societatis veram, germanamque sobolem hac quasi nota distinguui, qui nunquam intueantur personam ipsam, cui obediunt, sed in ea Christum Dominum, cuius causa obediunt . Si quidem Superiori, nec si prudentia, bonitate, ceterisque quibuslibet Diuinis donis ornatus, instructusque sit, propterea obtemperandum est ; sed ob id solum, quod vices gerat Dei, eiusdemque auctoritate fungatur, qui dicit, Qui Luc. 10. vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit : nec contra, siue consilio, aut prudentia minus valeat, quidquam iccirco de Obedientia remittendum, quatenus ille Superior est ; quando illius personam refert, cuius sapientia falli non potest : supplebitque ipse, quicquid ministro defuerit, siue probitate, aliisque ornamentis careat . siquidem disertis verbis Christus Dominus cum dixisset, super Matth. 23. Cathedram Moyse sederunt Scribæ, & Pharisæi ; protinus addidit, Omnia ergo quæcunque dixerint vobis, seruate, & facite ; secundum vero opera eorum nolite facere .

4 Quo circa sedulo vos in eam curam, atque exercitationem incumbere cupio, vt Christum Dominum in Superiore quolibet agnoscere studeatis, in eoque Diuinæ Maiestati

stati

Cap. 6.

stati reuerētiam atque. Obedientiam summa cum religione præstare. Quod vobis minus mirum videbitur, si animaduertitis præceptum esse ab Apostolo, vt Superioribus etiam secularibus, ethnicisque pareamus, vt Christo, ex quo omnis potestas bene instituta descendit: sic enim scribit ille ad Ephesios, Obedite Dominis carnalibus cum timore & tremore in simplicitate cordis vestri, sicut Christo, non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed vt serui Christi facientes voluntatem Dei ex animo, cum bona voluntate seruientes, sicut Domino, & non hominibus. Atque hinc existimare poteritis ipsi, cum se religiosus quispiam regendum, ac moderandum alteri tradidit, non solum vt Superiori, sed etiam nominatim vt Christi partes agenti; quo illum loco apud animum suum habere, vtrum vt hominem, an vt Christi Vicarium debeat intueri.

5 Iam vero illud etiam vobis clare compertum esse, ac in animis vestris penitus insidere vehementer cupio, infimam, & valde imperfectam esse illam Obedientiæ formam, quæ mandata dumtaxat opere exequitur; nec virtutis nomine dignam, nisi ad alterum gradum ascendat, qui voluntatem Superioris suam efficit, & cum ea ita concordet, vt non solum in effectu executio appareat, verum

rum

rum etiam in affectu consensio; sicque idem velit vterque, idem nolit. Atque propterea in sacris literis legimus, Melior est Obedientia, quam victimæ, si quidem (vt S. Gregorius docet) Per victimas aliena caro, per Obedientiam vero voluntas propria mactatur: quæ quidem pars animi, quoniam est adeo præstans, sic fit, vt eius oblatio Domino, ac Creatori nostro per Obedientiam facta, magni sit æstimanda.

1. Reg. 15.
Lib. 35. Moral. c. 10.

6 Quanto in errore, quamque periculoso versantur non solum ij, qui in ijs, quæ ad carnem, & sanguinem pertinent, sed illi etiam, qui in rebus alioquin admodum sanctis, ac spiritualibus, vt ieiunijs, precationibus, alijsve quibusvis pietatis operibus, fas putant à præscripto Superioris, ac voluntate discedere. Audiant quod sapienter adnotat Cassianus in Collatione Danielis Abbatis: Vnum sane, inquit, atque idem inobedientia^s genus est, vel propter operationis instantiam, vel propter otij desiderium, senioris violare mandatum: tamque dispendiosum est pro somno, quam pro vigilia, Monasterij statuta conuellere: tantum denique est, Abbatis transire præceptum, vt legas; quantum si contempnas, vt dormias. Sancta fuit actio Marthæ, sancta contemplatio Magdalenæ, sancta pœnitentia
& la-

Col. 4. c. 10.

& lacrymæ, quibus pedes Christi Domini rigabantur: sed hæc omnia nimirum oportuit fieri in Bethania, quam vocem domum Obedientiæ interpretantur, vt ea re, quemadmodum ait S. Bernardus, nobis significare voluisse Dominus videatur, nec studium bonæ actionis, nec otium sanctæ contemplationis, nec lacrymam pœnitentis, extra Bethaniam illi accepta esse potuisse.

In serm. ad
milit. templ.
cap. 13.

7 Quo circa voluntates vestras, fratres carissimi, quoad eius fieri potest, omnino deponite: libertatem Conditori vestro, quam vobis ipsemet elargitus est, in eius ministris libere tradite, ac dicite. Nolite exiguum vestri liberi arbitrij fructum putare, quod liceat vobis illud, à quo id accepistis, eidem per Obedientiam plene reddere. Quod cum facitis, non modo non perditis ipsum, verum etiam augetis, atque perficitis; quippe qui vestras omnes voluntates certissima rectitudinis regula moderamini voluntate diuina, quam videlicet interpretatur is, qui vobis Dei nomine præsidet.

8 Itaque diligenter illud etiam cauendum est, ne Superioris vlllo vnquam tempore voluntatem (quam ducere pro Diuina debetis) ad vestram detorquere nitamini: id enim esset non vestram diuinæ conformare, sed diuinam vestræ voluntatis norma regere velle,

velle, eiusdem diuinæ sapientiæ ordinem in-
uertentes. Sane quam magnus est error, &
quidem eorum, quos amor sui obcaecauit,
obedientes existimare sese, cum Superiorem
ad id, quod ipsimet volunt, aliqua ratione
pertraxerint. Sanctum Bernardum in hac re
præclare exercitatum audite: Quisquis, in
quit, vel aperte, vel occulte satagit, vt quod
habet in voluntate, hoc ei spiritualis pater
iniungat; ipse se seducit, si forte sibi quasi de
obedientia blandiatur. neque enim in ea re
ipse Prælato, sed magis ei Prælatus obedit.
Quæ cum ita sint, quisquis ad Obedientiæ
virtutem velit peruenire, oportet ad hunc se-
cundum Obedientiæ gradum ascendat, vt Su-
perioris non solum iussa exequatur, sed etiam
eius voluntatem suam faciat, seu potius suam
exuat, vt diuinam à Superiore expositam
induat.

9 Qui vero se totum penitus immolare
vult Deo, præter voluntatem, intelligentiam
quoque (qui tertius, & summus est gradus
Obedientiæ) offerat necesse est, vt non solum
idem velit, sed etiam vt idem sentiat, quod
Superior; eiusque iudicio subijciat suum,
quoad potest deuota voluntas intelligentiam
inflexere. Quæ vis animi tametsi non ea,
qua voluntas pollet, libertate prædita est;
atque ipsa natura fertur eius assensus in id,
quod

In serm. de
trib. ordin.
eccl. ad Pa-
tres in capi-
tulo.

quod sibi veri speciem præbet : tamen multis in rebus, in quibus videlicet cognitæ veritatis euidencia vim illi non infert, potest voluntatis pondere in hanc potius, quam in illam partem inclinari. Quæ res cum incidunt, debet quisquis Obedientiam profiteri, inclinare sese in sententiam Superioris. Etenim cum Obedientia sit quoddam holocaustum, quo totus homo sine vlla profusus imminutione Conditori suo, ac domino per manus ministrorum in caritatis igne immolatur; cumque sit eadem renunciatio quædam integra, per quam omni suo iure sponte decedit religiosus, vt Diuinæ prouidentia Superioris ductu gubernandum, ac possidendum vltro sese addicat, ac mancipet: negari non potest, quin Obedientia comprehendat non solum executionem, vt imperata quis faciat, & voluntatem, vt libenter faciat; sed etiam iudicium, vt quæcunque Superior mandat, ac sentit, eadem inferiori & reuera, & vera esse videantur, quatenus, vt dixi, vi sua potest voluntas intelligentiam flectere.

10 Vtinam hanc mentis, & iudicij Obedientiam, ita & intelligerent homines, & exercerent, vt grata Deo est, ac omnibus, qui in religione viuunt, necessaria.

Nam vt in corporibus, globisque cœlestibus,

vt

vt alius alium afficiat, moueatque, requiritur, vt certa quadam conuenientia & ordine inferior orbis superiori subijciatur: sic in hominibus, cum alter alterius auctoritate mouetur, quod per Obedientiam fit, oportet, vt is, qui ab alterius nutu pendet subseruiat, & obsecundet, vt virtus ab imperante ad eum deriuetur, & influat. Hæc autem obtemperandi, obsecundandique ratio constare non potest, nisi voluntas, ac iudicium inferioris cum Superioris voluntate, ac iudicio congruat.

II Iam vero si finis, & causa Obedientiæ spectatur, quemadmodum voluntas, ita & iudicium in eo, quod nobis conuenit, decipi potest. ergo sicuti, ne voluntas erret, cum Superioris voluntate coniungitur; sic intelligentia, ne fallatur, ad Superioris intelligentiam conformanda est. Ne innitaris prudentiæ tuæ, sacræ literæ monent: atque in rebus etiam humanis censent sapientes, vere prudentis esse, sua ipsius prudentiæ minime fidere; præsertim in rebus suis, quarum homines animo perturbato fere boni iudices esse non possunt. Quod si in rebus nostris, alterius etiam non Superioris iudicium, atque consilium nostro anteponendum est, quanto magis ipsius Superioris, cui nos, vt Dei vicem gerenti, ac diuinæ vo-

T luntæ.

luntatis interpreti moderandos tradidimus) In causis vero, personisque spiritualibus eo maior etiam cautio proculdubio est necessaria, quo grauius est spiritualis viæ periculum, cum sine frenis consilij, discretionisve in ea decurritur. Qua de re commode Casianus in Collatione Abbatis Mosis ait, Nullo alio vitio tam præcipitem Diabolus monachum pertrahit, ac perducit ad mortem; quam cum eum neglectis consilijs seniorum, suo iudicio persuaserit, definitionique confidere.

Col. 2. c. 11.

12 Præterea, nisi hæc Obedientia iudicij existat, fieri non potest, vt vel consensus voluntatis, vel executio talis sit, qualem esse oportet: natura enim ita comparatum est, vt animi nostri vires, quæ appetitiuæ dicuntur, sequantur apprehensiuas; & nisi adhibita vi, voluntas, iudicio repugnante, diu obtemperare non poterit. Quod si forte quis aliquo temporis spatio obediat per communem illam apprehensionem, qua censetur, perperam etiam præcipienti parendum esse; certe id stabile, ac fixum esse non potest: atque ita perseuerantia deficit, vel saltem Obedientiæ perfectio, quæ in prompte, & alacriter obediendo consistit: non enim ibi potest esse alacritas, ac diligentia, vbi est animorum, sententiarumque dissensio. Perit

rit etiam exequendi studium, & celeritas, cum ambigitur, expediat nec ne, facere, quod iubemur: perit celebris illa Obedientia cæca simplicitas, cum apud nos ipsos in quaestionem vocamus, recte ne præcipiatur, an secus; atque etiam fortasse damnamus Superiorem, quod ea mandet, quæ nobis non ita iucunda sunt: perit humilitas, quoniam etsi ex altera parte paremus, ex altra tamen nosmetipsos Superiori præferimus: perit in rebus arduis fortitudo: perit denique (vt summam complectar) virtutis huius vis omnis ac dignitas. Succedunt autem in eorum locum dolor, molestia, tarditas, lassitudo, obmurmurationes, excusationes, aliaque vitia non sane leuia, quibus Obedientia pretium, ac meritum prorsus extinguitur. Itaque sanctus Bernardus, de ijs, qui grauius ferunt imperata minus sibi suauia, sic ait. Hæc si moleste cœperis sustinere, si dijudicare Prælatum, si murmurare in corde, etiam si exterius impleas, quod iubetur, non est hæc virtus patientia, sed velamentum malitia. Quod si pax, & tranquillitas animi quaeritur, certe hac non fruetur is, qui habet intra sese causam perturbationis, atque tumultus, dissensionem videlicet iudicij proprii ab Obedientia lege.

13 Atque iccirco, tuendæ concordia

T 2 causa,

Ser. 3. de Circuncisione.

Ad Ro. 15. & 1
Cor. 1. & 2.
Cor. 13. & ad
Phil. 2.

causa, quæ societatis omnis est vinculum, tantopere hortatur Apostolus, vt id ipsum omnes sapiant, & dicant; nimirum vt consentientibus & iudicijs, & voluntatibus, mutuo foueantur, & conseruentur. Iam si vnum, eundemque oportet esse membrorum sensum & capitis; facile cernitur, vtrum sit æquius, caput membris, an membra capiti consentire. Atque ex his quidem, quæ dicta sunt hæcenus, satis apparet, Obedientia iudicij quam sit necessaria.

14 Quam vero sit eadem ipsa perfecta, grataque Domino, inde primum ostenditur, quod per eam præstantissima pars hominis ac pretiosissima Domino consecratur. Deinde quod obediens ita fit holocaustum viuum, gratumque Maiestati diuinæ, cum nihil sui met omnino retineat: postremo quod magna est huius certaminis difficultas, frangit enim sese Dei causa Obediens ipsemet, resistitque naturali propensione, quæ omnibus hominibus insita est ad suam complectendam, sequendamque sententiam. Ex his igitur rebus efficitur, vt Obedientia tametsi proprie voluntatem perficere videatur, quippe quam reddit ad nutum Superioris promptam, ac paratam; nihilominus ad intelligentiam, quoque ipsam, vt diximus, pertinere debeat, eamque inducere ad sentiendum id ipsum, quod

quod sentit Superior: sic enim fiet, vt omnibus connixi viribus & voluntatis, & intelligentiæ, ad executionem celerem, atque integram veniamus.

15 Videor mihi vos, fratres carissimi, audire dicentes, de virtutis quidem huiusce necessitate iam non ambigere; illud vero, vt cognoscatis vehementer optare, quo pacto ad eius perfectionem peruenire possitis. Huic ego quæstioni cum sancto Leone, ita respondeo. Nihil arduum est humilibus, & nihil asperum mitibus: modo non desit vobis humilitas, non desit mansuetudo, non vtique deerit Deo benignitas ad vos adiuuandos, vt quæ sibi promisistis, ea præstare possitis, animo non solum æquo, sed etiam libenti.

Ser. 5. de Epiphania.

16 Præterea vobis tria nominatim propono, quæ ad Obedientiam iudicij comparandam multum iuuant.

Primum illud est, vt quemadmodum initio dixi, non intueamini in persona Superioris hominem obnoxium erroribus, atque miserijs; sed Christum ipsum, qui est sapientia summa, bonitas immensa, caritas infinita, qui nec decipi potest, nec vos vult ipse decipere. Et quoniam conscijs vobismet estis, vos Dei amore iugum Obedientiæ subijsse, vt in Superioris voluntate sequenda, voluntatem diuinam certius sequeremini; nolite dubita-

Cap. 3.

In tract. de
præcepto, &
dispensat. fere
initio.

re, quin pergat fidelissima Domini caritas, eorum ministerio, quos vobis præfecit, vos deinceps gubernare, & rectis initeribus ducere. Itaque Superioris vocem, ac iussa non secus ac Christi vocem excipite: si quidem Apostolus etiam scribens in hanc sententiam ad Colossenses, cum ad obtemperandum Præpositis subditos adhortatur, ait: Quodcumque facitis, ex animo operamini sicut Domino, & non hominibus; scientes, quod a Domino accipietis retributionem hereditatis, Domino Christo seruite. Sanctus vero Bernardus: Siue Deus (inquit) siue homo vicarius Dei mandatum quodcumque tradiderit, pari profecto obsequendum est cura, pari reverentia deferendum; vbi tamen Deo contraria non præcipit homo. Atque ita, si non hominem externis oculis, sed Deum inspexeritis internis, haud sane graue fuerit vobis voluntates vestras, atque iudicia conformare ad eam regulam actionum vestrarum, quam ipsimet elegistis.

17 Altera est ratio, vt quod Superior mandat, vel sentit, defendere semper apud animos vestros studiose nitamini, improbare autem nequaquam. atque ad eam ipsam rem proderit, bene animatos, affectosque esse ad id omne, quod ipse iusserit: sic enim fiet, non solum vt sine molestia, sed etiam

vt cum

vt cum voluptate, lætitiæque pareatis: nam
 (vt est apud Sanctum Leonem) non dura
 ubi necessitate seruitur, vbi diligitur, quod
 iubetur.

Ser. 4. de iel
 iunio. septimi
 mensis.

18 Postrema subiiciendi iudicij ratio est
 cum facilius, tutiorque, tum etiam apud
 sanctos Patres in more posita, vt statuatis
 vobiscum ipsi, quicquid Superior præcipit,
 ipsius Dei præceptum esse, & voluntatem:
 atque vt ad credenda, quæ catholica fides
 proponit, toto animo assensuque vestro sta-
 tim incumbitis; sic ad ea facienda, quæcum-
 quæ Superior dixerit, cæco quodam impetu
 voluntatis, parendi cupida, sine vlla prorsus
 disquisitione feramini. Sic egisse credendus
 est Abraham, filium Isaac immolare iussus: Gen. 22.
 sic noui Testamenti tempore aliqui è sanctis
 Patribus ijs, quos commemorat Cassianus,
 vt Ioannes Abbas, qui, quod erat ei impe- Lib. 4. c. 24. &
 ra tum, non reputabat vtile ne esset, an inu- 26.
 tile; vt cum aridum lignum tanto ac tam
 diuturno labore per annum irrigauit: nec
 vtrum fieri posset, nec ne; vt cum conatus
 est tam ex animo ingens saxum solus dimoue-
 re loco, quod ne multi quidem simul homi-
 nes impellere potuissent. Quod Obedientiæ
 genus ipsis interdum miraculis diuinitus
 comprobatum videmus. Nam (vt alios ta- Greg. 2. Dial.
 team, quos ipsi non ignoratis) Maurus fan- c. 7.

In vitis Pa-
trum .
2. p. lib. de obe-
dien.

Et Benedicte discipulus, mandato Superioris lacum ingressus, nec merfus est: alius quidam à Superiore iussus, lænam ad se ducere, illam cepit, atque perduxit. Est igitur hæc ratio subijciendi proprii iudicij, ac sine vlla questione sancienti, & collaudandi apud se quodcumque Superior iusserit, non solum sanctis viris vsitata, sed etiam perfectæ obedientiæ studiosis imitanda omnibus in rebus, quæ cum peccato manifesto coniunctæ non sunt.

19 Nec tamen iccirco vetamini, si quid forte vobis occurrat à Superioris sententiæ diuersum, idque vobis (consulto suppliciter Domino) exponendum videatur, quominus id ad Superiorem referre possitis. Verum in hac re, ne vos amor vestri, iudiciumque decipiat, illa cautio est adhibenda, vt animo sitis & ante, & post relationem æquissimo, non solum quod pertinet ad eam rem, de qua agitur, vel suscipiendam, vel deponendam; sed etiam ad approbandum, rectiusque putandum quicquid Superiori placuerit.

20 Atque hæc quæ de obedientia diximus, æque priuatis erga proximos Superiores; atque Rectoribus, Præpositisque localibus erga Prouinciales; Prouincialibus erga Generalem; Generali denique erga illum, quem Deus ipsi præfecit, nempe suum, in terris

terris Vicarium, obseruanda sunt; sic vt, &
 ordinum perfecta distinctio, ac proinde pax
 retineatur, & caritas; sine qua nec Societa-
 tis nostræ, nec alterius cuiuslibet Sodalitij
 posset recta gubernatio conseruari. Nimi-
 rum hoc modo prouidentia illa diuina, dis-
 disponit omnia suauiter, infima per media; Sap. 8.
 media per summa, suos ad fines cuncta per-
 ducens. Hinc illa videlicet in Angelis vnus
 hierarchiæ ad aliam subordinata series; hinc
 & caelestium, & aliorum omnium, quæ cien-
 tur, corporum certis locis, ac sedibus inter
 se se apta connexio, quorum conuersiones,
 ac motus ab vno mouente supremo gradatim
 omnes vsque ad infimos rite proueniunt. Idẽ
 in terris, cum in omni ciuitate bonis institu-
 ta legibus, tum vero in hierarchia Ecclesia-
 stica cernitur, cuius omnia membra, & fun-
 ctiones ab vno generali CHRISTI Domini
 nostri Vicario deriuantur: & quo accuratius
 hæc dispositio, & collocatio custoditur, eo
 rector est gubernatio, & melior. contra
 vero huius ordinis negligentia, quam gra-
 uia incommoda multis hominum societati-
 bus importentur, nemo non videt. Atque
 iccirco in hac, cuius mihi nonnullam pro-
 curationem, ac curam Dominus tradidit, tam
 diligenter hanc virtutem exerceri, vigereque
 percipio, quasi in ea Societatis nostræ bo-
 num,

num, ac salus vniuersa consistat.

21 Quæ cum ita sint, vt vnde exorsa est, ibidem terminetur epistola; vos ego per Christum Dominum nostrum obtestor, qui se se nobis non modo præceptorem, sed etiam exemplar præbuit Obedientiæ, vt ad eam virtutem toto pectore incumbatis; & glorio-
sæ victoriæ appetentes, atque auidi, vosme-
tipos superare, idest excelsiorem, & diffici-
liorem animi partem, voluntatem dico, at-
que iudicium expugnare, & subijcere studea-
tis: quo Dei Domini nostri solida, veraque
cognitio, atque amor vestros ad se animos
penitus trahat; totoque vitæ huius, & quasi
peregrinationis curriculo vsque eo gubernet,
ac regat, dum vos demum, aliosque com-
plures, vestra opera exemploque adiutos, ad
vltimum & felicissimum finem, nimirum ad
beatitudinem sempiternam perducatur. Ve-
stris ad Deum precibus me valde commendo.
Roma vij. Kalend. Aprilis Millesimo quin-
gentesimo quinquagesimo tertio.

FINIS.